Většina lidí invazní druhy nezná a jejich regulaci příliš nepodporuje

Datum	19.10.2026
Subjekt	Akademie věd České republiky
Autor	Petr Pyšek
E-mail	petr.pysek@ibot.cas.cz
Telefon	+420 721904203
Kontakt	Markéta Růžičková vedoucí Tiskového oddělení +420 777 970 812 Eliška Zvolánková +420 739 535 007 Lucie Peřinová +420 777 728 090 Eliška Hadravová +420 737 349 484 press@avcr.cz Loga AV ČR ke stažení
Region	Tschechische Republik
Kategorie	Wissenschaft und Forschung, Ökologie, Umwelt

Uvést alespoň jeden druh, který je v jejich zemi invazní, dokáže méně než polovina lidí. Také podpora opatření zaměřených na regulaci těchto druhů je nízká. Ukázala to globální studie zahrnující více než 20 tisíc respondentů z 54 zemí světa. Výsledky zároveň ukazují, že lidé s větším povědomím o biologických invazích častěji podporují i jejich regulaci.

Invazní nepůvodní druhy patří mezi hlavní příčiny úbytku biologické rozmanitosti a mohou mít závažné ekologické, ekonomické i společenské dopady. Úspěšné zvládání biologických invazí však nezávisí pouze na vědeckých poznatcích a účinných metodách regulace, ale také na tom, jak tato opatření přijme veřejnost.

„Nejvíce nás překvapilo, jak omezené je povědomí veřejnosti o biologických invazích, přestože invazní nepůvodní druhy představují globální environmentální problém. Pouze přibližně 40 % respondentů dokázalo uvést alespoň jeden invazní nepůvodní druh vyskytující se v jejich zemi,“ říká hlavní autorka studie Ana Novoa z Botanického ústavu AV ČR a španělské Estación Experimental de Zonas Áridas (EEZA-CSIC).

„Přitom právě povědomí veřejnosti může být pro úspěšný management zásadní. Pokud lidé nerozumějí tomu, proč jsou některé invazní druhy problémem a proč je jejich regulace potřebná, může být obtížné prosadit i opatření, která jsou z vědeckého hlediska dobře zdůvodněná,“ doplňuje Petr Pyšek z Botanického ústavu AV ČR, jeden z vedoucích autorů studie.

Mezinárodní tým vědců z 18 zemí provedl standardizovaný průzkum v 54 zemích na všech kontinentech. Dotazník byl distribuován ve 23 jazycích a po kontrole dat zahrnoval odpovědi 20 420 respondentů. Vědci zjišťovali, zda lidé dokážou uvést invazní nepůvodní druhy vyskytující se v jejich zemi, jak tyto druhy vnímají a zda by podpořili různé způsoby jejich regulace.

Respondenti dohromady uvedli 225 různých invazních taxonů. Nejčastěji jmenovali druhy komárů rodu *Aedes*, krysy rodu *Rattus* a vodní rostlinu tokozelku nadmutou (*Pontederia crassipes*). Celkově lidé nejčastěji uváděli obratlovce.

O povědomí rozhoduje více věk a vzdělání než země

Povědomí o invazních druzích nejsilněji souviselo s věkem a vzděláním. Starší a vzdělanější

respondenti dokázali invazní nepůvodní druhy uvést častěji. Vyšší povědomí měli také obyvatelé velkých měst.

„Často předpokládáme, že lidé žijící v zemích s velkým počtem invazních nepůvodních druhů nebo tam, kde jsou jejich dopady zvlášť viditelné, si budou problém automaticky více uvědomovat. Naše výsledky však ukazují, že důležitější, než odkud lidé pocházejí, je, jaké mají vzdělání, a jak jsou staří,“ vysvětluje Sven Bacher z Univerzity ve Fribourgu ve Švýcarsku.

Znalost problému souvisí s větší podporou regulace

Studie ukázala jasnou souvislost mezi povědomím o invazních druzích, jejich vnímáním a postojem k jejich regulaci. Lidé, kteří dokázali uvést alespoň jeden invazní druh, biologické invaze častěji vnímali negativně. Vyšší povědomí pak souviselo také s větší podporou regulace invazních druhů.

Podpora opatření však byla obecně nízká. Většinu opatření zahrnutých v průzkumu podporovala méně než polovina respondentů. Výrazně menší podporu měla opatření zaměřená na invazní obratlovce než ta, která se týkala rostlin nebo hmyzu. Podle autorů to může částečně souviset s většími sympatiemi, které některé druhy obratlovců, zejména savci, u lidí vyvolávají.

Lepší komunikace je nezbytná

Výsledky podle autorů upozorňují na důležitý, ale někdy podceňovaný rozměr biologických invazí. Samotný vývoj lepších metod detekce a regulace nestačí, pokud společnost nebude rozumět tomu, proč je třeba zasahovat.

„Řešením není jednoduše lidem říkat, že nepůvodní druhy jsou ‚špatné‘, protože špatné nejsou – jen se vinou člověka dostaly do oblastí, kam by se samy nikdy nerozšířily a kde mají zásadní negativní dopady. Je tedy třeba vysvětlovat, v čem tyto problémy spočívají a proč jsou navrhována konkrétní opatření,“ říká Pavel Pipek z Botanického ústavu AV ČR.

Autoři upozorňují na význam škol, médií a environmentálního vzdělávání pro zvyšování povědomí veřejnosti. Komunikace může být zvlášť důležitá v odvětvích úzce spojených se zavlékáním nepůvodních druhů, jako jsou zemědělství, lesnictví, akvakultura nebo cestovní ruch. Zároveň je třeba respektovat přístup a kulturní zázemí obyvatel jednotlivých zemí a neredukovat postoje k nepůvodním druhům na jednoduché rozdělení na „dobré“ a „špatné“.

„Naše výsledky ukazují, že stále existuje výrazná mezera mezi tím, jak biologické invaze vnímají vědci a jak veřejnost,“ uzavírá Petr Pyšek. *„Překonání této mezery bude důležité, pokud má společnost podporovat účinná a zároveň společensky přijatelná řešení biologických invazí.“*

Více informací o invazních druzích.

Publikace:
Novoa A. et al. (2026) *Limited global awareness of invasive alien species and little support for their management.* iScience, doi: 10.1016/j.isci.2026.117811.

Kontakt:

prof. RNDr. Petr Pyšek, CSc
Oddělení ekologie invazí, Botanický ústav AV ČR
petr.pysek@ibot.cas.cz
+420 721 904 203

Mgr. Mirka Dvořáková
PR & Marketing Manager, Botanický ústav AV ČR
miroslava.dvorakova@ibot.cas.cz
+420 602 608 766

Mgr. Pavel Pipek, Ph.D.
Oddělení ekologie invazí, Botanický ústav AV ČR
mailto:pavel.pipek@ibot.cas.cz
+420 724 547 559

https://www.avcr.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/Vetsina-lidi-invazni-druhy-nezna-a-jejich-regulaci-prilis-nepodporuje